

Behandelingsvoorstel voor de commissie REG

Onderwerp: reactie Nota Structuurvisie RSP

Cie-datum : 8 maart 2004

Cie-nummer: 2004REG37

Procedure: in GS (na Cie. Vergadering) op:
eerdere behandeling in cie: nee
in PS: nee

inspraak:
op: -
op: -

Behandelend ambtenaar: Jacqueline Sellink
Portefeuillehouder: J. Streng

toestel: 2512

Inleiding

Het BRU heeft schriftelijk (brief dd 11 december 2003) verzocht om een reactie op de Nota Structuurvisie RSP.

Deze Nota heeft geen formele status; het is een ambitiedocument. De Nota is een van de basisdocumenten voor het opstellen van het Regionaal Structuurplan (RSP) dat waarschijnlijk medio 2005 zal worden vastgesteld.

Als onderdeel van de toets op de maatschappelijke haalbaarheid is ook de provincie gevraagd (uiterlijk 1 maart) om een reactie.

Vervolg inleiding op pagina 2 nee

Wordt geagendeerd:

x ter kennisneming, het stuk wordt niet besproken.

Beoogd effect

Informeren commissie

Bijlagen

Brief.

Aan:
Bestuur Regio Utrecht
T.a.v. het dagelijks bestuur
Postbus 14107
3508 SE Utrecht

Datum	17 februari 2004	Sector	RSO
Nummer	2004REG000309i	Referentie	J. Sellink
Uw brief van	11 december 2003	Doorkiesnummer	030-2582512
Uw nummer	2003-2336	Faxnummer	030-2582650
Bijlage	-	E-mailadres	jacqueline.sellink@provincie-utrecht.nl
		Onderwerp	reactie Nota Structuurvisie RSP

Geachte bestuur,

Met belangstelling hebben wij kennis genomen van de Nota Structuurvisie RSP (NSV). In deze nota zien wij veel beleidsmatige overeenkomsten met het in december door ons college vastgestelde Ontwerp-streekplan voor de provincie Utrecht. Wij zijn verheugd te constateren dat ons beider streven van de afgelopen maanden om een goede procesmatige en inhoudelijke afstemming te realiseren tussen het RSP (cq de Nota Structuurvisie) en het (Ontwerp-)streekplan resultaat heeft gehad. Wij onderschrijven de door u in paragraaf 1.4 van de NSV verwoorde afspraak dat wordt gestreefd naar een zorgvuldige afstemming tussen het uiteindelijke RSP en het Streekplan.

Desondanks zijn er nog verschillen te constateren. Het is echter nog steeds onze beider intentie om ook op die aspecten nader tot elkaar te komen: beide plannen bieden hiervoor aanknopingspunten. Zo stelt u onder meer voor om met betrokken partijen een aantal ontwikkelingsgebieden (waaronder de Driehoek Houten-Bunnik-Werkhoven) verder uit te werken. In het Ontwerp-streekplan hebben wij aangegeven samen met betrokken partijen de ruimtelijke mogelijkheden van een reservelocatie in het door u bedoelde gebied te willen verkennen. Beoogd wordt Provinciale Staten in gelegenheid te stellen de resultaten van deze verkenning bij de vaststelling van het Streekplan te betrekken. (Provinciale Staten is voornemens het Streekplan in november 2004 vast te stellen). Graag bezien wij op korte termijn samen met u de mogelijkheden om beide trajecten zoveel als mogelijk te combineren.

In het vervolg van onze reactie gaan wij onder andere in op een aantal in onze ogen nog aanwezige verschilpunten. Daarnaast zijn er enkele onderwerpen waar wij een nuancerende of aanvullende opmerking bij willen plaatsen.

Voor aspecten met betrekking tot mobiliteit en infrastructuur verwijzen wij naar onze brief van 13 januari 2004 (nr 2003wvv001744i) met als onderwerp "concept-RVVP".

Ontwikkelingsgebieden

Als eerste hebben wij bij de door u genoemde ontwikkelingsgebieden een aantal kanttekeningen:

Liniepark:

Zoals al eerder aangegeven, kunnen wij uw visie voor het gebied dat u hebt aangeduid als het Liniepark niet delen. In uw visie gaat u uit van het ontstaan van een multifunctioneel stadsgewestpark waarvoor, naast de bestaande plannen (met name Groenraven-oost), nog 1.400 ha extra ontwikkeld moet worden. Dit zou worden gecombineerd met de bouw van 1000-1500 woningen waarmee een campus- en landgoedsfeer ontstaat.

In het Ontwerp-streekplan hebben wij reeds aangegeven dat naar ons oordeel na de afronding van de herinrichtingen van Groenraven-oost en Noorderpark, sprake zal zijn van een recreatief evenwichtig gebied. De noodzaak voor een ingrijpende aanpassing zoals u die voorstelt ontbreekt ons inziens. De door u voorgestelde verstedelijking zou in onze opvatting te zeer afbreuk doen aan de recreatieve en hoge natuurwaarden van het gebied en aan de landschapsstructuur. Door het ontwikkelen van een stadsgewestpark met daarin 1000 tot 1500 woningen wordt het karakteristieke evenwicht van open en dichte gebieden in het landschap sterk verstoord. Een campus- en landgoedsfeer past niet in het totale gebied.

Binnen het gebied komen drie landschappelijke lijnen bij elkaar: de overgangszone (landgoederenzone) van de Utrechtse Heuvelrug, de Hollandse Waterlinie en het rivierlint van de Kromme Rijn. Alle drie hebben een eigen karakteristiek ten aanzien van de verhouding open en dicht landschap.

Het verontrust ons ook dat uw ambitie voor het Liniepark blijkens de kaart primair gericht is op het creëren van woonwerkmilieus en niet op water en groen. Daarnaast vragen wij ons af in hoeverre rekening is gehouden met de bereikbaarheid van de locaties en de mobiliteitseffecten bij de door u voorgestane ontwikkelingen. Verder hebben wij de indruk dat een deel van de locaties die u noemt voor verstedelijking (blz. 43) deel uitmaken van de EHS.

Hiermee willen wij niet betogen dat het gebied na afronding van de herinrichting 'geconserveerd' zou moeten worden. Wij zien in ons Streekplanbeleid (landelijk gebied 1 en 3) echter voldoende mogelijkheden voor eventuele verdere versterking van de recreatieve gebruikswaarden. Er bestaan mogelijkheden om buiten de EHS en in de niet-kwetsbare delen selectief en kleinschalig rood voor groen toe te passen.

Tegen financiering van een verdere herinrichting (na afronding van Groenraven-oost en Noorderpark) van het gebied vanuit woningbouw bestaan als zodanig overigens geen bezwaren. Maar de noodzaak om deze woningen in deze getale in het gebied zelf te realiseren ontbreekt naar onze mening. Alleen daar waar dit geen bezwaren oproept vanuit natuur, landschap, cultuurhistorie, water, mobiliteit, bereikbaarheid en recreatie hoeft woningbouw, aan de randen van de kernen, voor dit doel niet uitgesloten te worden. In het verlengde hiervan verwijzen wij ook naar de mogelijkheden die het Ontwerp-streekplan biedt voor woningbouw ter plaatste van boerderijen (ruimte voor ruimte) en nieuwe landgoederen.

Overigens merken ook wij op dat wij de behoefte aan het landelijk/dorpswoonmilieu onderkennen. In het Ontwerp-streekplan faciliteren wij deze vraag aan de rand van de kernen.

Rijnenburg:

In de NSV gaat u uit van een capaciteit van 5000 voor deze locatie. Onduidelijk is of deze capaciteit de planperiode (2005-2015) betreft of dat met de ontwikkeling van 5000 woningen in uw beleving de eindcapaciteit van de locatie bereikt is. In het Ontwerp-streekplan wordt vooralsnog uitgegaan van een eindcapaciteit van 5000 tot 15.000 woningen.

Bij een verdere uitwerking is het naar onze mening noodzakelijk om, naast de door u genoemde randvoorwaarden, ook rekening te houden met de ontwikkeling van Leidsche Rijn (fasering).

Cartesiusgebied:

Net als u zien wij kansen voor transformatie van dit gebied. U geeft aan dat dit een complexe opgave is en dat er een beperking is vanwege milieunormeringen. Wij willen hieraan toevoegen dat de eventuele woningbouwontwikkeling in dit gebied ook gezien moet worden in relatie tot de herstructurering van Lage Weide tot een hoogwaardig multimodaal bedrijventerrein. Het is belangrijk

om de directe omgeving van Lage Weide vrij te houden van woningbouw om zo de ontwikkeling tot multimodaal knooppunt niet te frustreren. Het is van belang, ook in relatie tot de door u geschetste economische positie, het terrein niet te belemmeren in zijn (toekomstige) mogelijkheden.

Driehoek Houten-Bunnik-Werkhoven:

Zoals aan het begin van onze reactie al verwoord, hebben wij in het Ontwerp-streekplan aangegeven samen met betrokken partijen de ruimtelijke mogelijkheden van een reservelocatie in het door u bedoelde gebied te verkennen. Dit is onder andere verwoord in onze Risicoparagraaf (zie verder paragraaf 14.6 in het Ontwerp-streekplan). Ook is daarin de aanleiding verwoord om de verkenning op te nemen. Een eerste globale analyse geeft ons de indruk dat er ruimtelijke mogelijkheden zijn voor een verstedelijkingslocatie binnen dit zoekgebied.

Vooruitlopend op deze door ons beide uitgesproken intentie de verdere uitwerking gezamenlijk met betrokken partijen op te pakken, willen wij vast meegeven dat wij het noodzakelijk vinden om het onderzoek naar de mogelijkheden van deze locatie in samenhang te zien met het onderzoek naar de ontsluiting van Houten op de A12 (A12-SALTO). Ook u geeft aan dat voor de verdere uitwerking van deze locatie de uitkomsten van dit onderzoek mede bepalend zijn.

Andere voor ons van belang zijnde aandachtspunten (bijvoorbeeld op het gebied van landschap, ecologie en water) zullen wij bij de verdere uitwerking meenemen.

Programma's wonen, werken en groen

Ten aanzien van het woningbouwprogramma zijn ondanks ons wederzijds streven tot afstemming, nog verschillen te constateren. Wel willen wij eerst vooral benadrukken dat zowel provincie als BRU ernaar streven om in de periode tot 2030 90.000 woningen te realiseren (overeenkomstig de Utrechtse Verkenning). Duidelijk is dat het programma van de NSV gebaseerd is op het volledig realiseren van de VINAC-afspraken in de periode tot 2010. Wij hebben in onze eerdere overleggen al aangegeven dat wij ervan uitgaan dat deze fasering, hoe gewenst ook, naar onze mening niet haalbaar zal zijn. Dit ook gezien de vertragingen in de ontwikkeling van de diverse grote en overigens ook kleinere bouwlocaties. Desondanks zijn ook wij van mening dat de inspanningen om de woningproductie op peil te krijgen cq te houden vergroot moeten worden, om de spanning op de Utrechtse woningmarkt te verminderen. Wij achten echter een dusdanige hoge ambitie zoals u in de NSV verwoordt niet haalbaar.

Wij vragen ons af hoe de in de NSV verwoorde ambitie zich verhoudt ten opzichte van de in paragraaf 3.2.6 opgenomen stelling dat er gekozen moet worden voor een realistische taakstelling. Mede gezien de woningbouwproductiecijfers van de afgelopen jaren.

Overigens krijgen wij vanuit de NSV de indruk dat het ook voor u nog niet zeker is dat de genoemde bouwproductie van 52.500 woningen daadwerkelijk gerealiseerd wordt in de periode 2005-2015. Ten aanzien van de door u genoemde nieuwe woningbouwlocaties geeft u aan dat de totale capaciteit niet gegarandeerd kan worden vanwege onzekerheden over binnenstedelijke locaties. Er is een zekere flexibiliteit gecreëerd om de taakstelling zeker te stellen. Tenslotte wordt in paragraaf 5.4 gesteld dat de invulling en fasering van een aantal gebieden die voor verstedelijking in aanmerking komen, in de komende fase nader worden onderzocht.

In dit kader merken wij op dat wij in het Ontwerp-streekplan in dit kader een pro actieve en coördinerende rol nastreven. Juist vanwege het belang dat ook wij hechten aan een goed functionerende woningmarkt en vanwege het feit dat er kans bestaat op vertragingen bij de ontwikkeling van (zowel binnenstedelijke als nieuwe uitleg) locaties. Onder andere in de paragrafen rode contouren en wonen van het Ontwerp-streekplan gaan wij hier nader op in. Naar onze mening biedt het Ontwerp-streekplan voldoende ruimte om tijdig en adequaat in te spelen op in de voortgang van de woningbouwproductie (stagnatie maar ook verandering woonmilieu).

Ons is niet geheel duidelijk hoe wij het kantorenprogramma moeten interpreteren. Het verschil met het programma zoals wij dat hebben opgenomen in het Ontwerp-streekplan is vrij groot. Voor de periode 2005-2015 hebben wij voor het stadsgewest Utrecht een programma van 943.000m² opgenomen. In

uw nota gaat u uit van 1.400.000m². Ons is niet duidelijk van welk startjaar u uitgaat. Mogelijk dat dit het verschil verklaart.

Ten aanzien van het programma bedrijventerrein plaatsen wij dezelfde opmerking: er is een verschil met het door ons opgenomen aantal ha's. Ons is niet duidelijk of dit verschil verklaard kan worden door een ander aangehouden startjaar of dat er mogelijk ook van andere locaties wordt uitgegaan.

Voor de planperiode is in de NSV naast de lopende, primair door het rijk en provincies uit te voeren groenprojecten een aanvullende ontwikkelingsopgave voor circa 2.400 ha (exclusief Driehoek Houten-Bunnik-Werkhoven) opgenomen. De nu voorliggende nota geeft ons onvoldoende inzicht om nu een gefundeerde uitspraak te kunnen doen over het genoemde aantal hectares. Wel rijst de vraag hoe deze hectares moeten worden gezien ten opzichte van de 1.300 ha groen die wij in het stadsgewest Utrecht willen realiseren. Zeker gezien het feit dat de ambitie een verdrievoudiging lijkt te zijn. Wij nemen aan dat dit samenhangt met berekeningen waaruit een groot tekort aan recreatief groen in het stadsgewest blijkt. Wij beseffen dat het huidige groene programma relatief bescheiden lijkt. Wij hebben echter twijfels of zo'n zwaar programma leidt tot nieuwe landschappelijke kwaliteit, en dus tot een landschap dat door de recreant (nog) als aantrekkelijk wordt ervaren. Dit nog los van de ons inziens te grote claim die dit legt op hoofdzakelijk agrarische functionerende gronden. Naar ons oordeel kan in de berekende behoefte in belangrijke mate worden voorzien door het beter ontsluiten van het agrarisch cultuurlandschap. Een betere ontsluiting van het landelijk gebied valt of staat met de aanleg van recreatieve verbindingen vanuit de stad. Barrières tussen het stedelijk en het landelijk gebied (zoals snelwegen en kanalen) zullen overbrugd moeten worden. Dit streven vinden wij te weinig terug in de themakaart Water en Groen en de Ambitiekaart.

Voor de inrichting en de bereikbaarheid van het landelijk gebied voeren wij een actief ontwikkelings- en inrichtingsbeleid. Doel is functieveranderingen in goede banen te leiden en daarmee de kwaliteit van het landelijk gebied te verhogen.

Aandacht voor de ontwikkeling van een duurzame landbouw speelt daarbij voor ons een belangrijke rol. De landbouw krijgt naar onze mening ten onterechte weinig aandacht in de NSV. In de RSP-gemeenten bevinden zich ook gebieden waar wij in het Ontwerp-streekplan de aanduiding "landelijk gebied 2 hoofdfunctie agrarisch" aan hebben gegeven. Enkel aandacht voor landbouw in de zin van verbrede landbouw vinden wij dan ook te summier. Ons beleid is erop gericht om de randvoorwaarden voor een economische, ecologisch en milieuhygiënische duurzame landbouw, die inspeelt op de maatschappelijke vraag en bijdraagt aan de kwaliteit van het cultuurlandschap, te vervullen. Ook voor de recreant is de landbouw een belangrijke factor. Uit diverse onderzoeken blijkt dat mensen landschappen met een afwisseling van begroeiing en weiland zeer hoog waarderen.

Het vervolg: van NSV naar RSP

De NSV is een ambitiedocument waarin in overleg met de 10 RSP-gemeenten is gekozen voor een integrale kwaliteitssprong, gebaseerd op 6 ambities. Hierin zien wij overeenkomsten met de in het Ontwerp-streekplan verwoorde provinciale ruimtelijke visie en hoofdbeleidslijnen.

Ook u streeft ernaar de (economische) positie te versterken maar tegelijk ook een leefbare Deltametropool te bereiken. Wij constateren dat niet alle ambities even ver zijn uitgewerkt: hoe wordt bijvoorbeeld verder invulling gegeven aan het versterken van de economische positie van de regio.

Overigens plaatsen wij wel een kanttekening bij de door u verwoorde ambitie om "de grote woningvraag op eigen grondgebied te accommoderen". Gezien de druk op onze regio vanuit andere regio's vragen wij ons af of dit een reële ambitie is. In het Ontwerp-streekplan zijn wij ingegaan op de rol van Almere (zogenoemde Flevoland-optie) om de vestigingsdruk op de provincie Utrecht enigszins te verlichten. Overigens zijn dergelijke afspraken ook in de BCR aan de orde geweest (BCR vergadering dd 31-10-2001). Door de gezamenlijke Randstadoverheden werd gesteld dat er in de periode 2010-2030 in Almere 60.000 woningen worden toegevoegd waarvan globaal 20.000 woningen een functie hebben voor de provincie Utrecht. Deze opstelling is nog eens bevestigd in de afspraken op Randstedelijk niveau ten behoeve van de Nota Ruimte. Verder zijn de afspraken ook

vastgelegd in het IOP-Almere. Hierbij is overigens bekend dat deze woningen niet primair betrekking hebben op het stadsgewest Utrecht. Wij willen hiermee benadrukken dat, alhoewel wij instemmen met uw ambitie dat het stadsgewest de stadsgewestelijke behoefte accommodeert, wij nog ervan steeds uitgaan dat Almere een deel van de vestigingsdruk op de provincie opvangt.

In het verlengde hiervan merken wij op dat het ons is opgevallen dat een aantal aspecten in de nu voorliggende nota niet dan wel nog niet volledig zijn uitgewerkt. Omdat de NSV de basis is voor het Regionaal Structuurplan gaan wij ervan uit dat in het vervolgproces aandacht zal zijn voor onder andere:

- De ambities ten aanzien van het intensief, meervoudig ruimtegebruik; hoe dit wordt gestimuleerd.
- De risico's voor de fysieke veiligheid (externe veiligheid; veiligheid in relatie tot hoogwatersituaties; verkeersveiligheid).
- De milieuaspecten in het stedelijk en landelijk gebied (lucht en geluid).
- De verdere uitwerking van de regionale woningbouwdifferentiatie met prestatieafspraken per gemeente.

Overige aandachtspunten

Bij de verdere totstandkoming van het RSP vragen wij verder ook uw aandacht voor onder andere de volgende punten:

In het Ontwerp-streekplan is de Bethunepolder aangewezen als gebied waar de wateropgave nader uitgewerkt moet worden. Hier ligt een aanzienlijke opgave op het gebied van het tegengaan van wateroverlast en van watertekorten en het verbeteren van de waterkwaliteit in met name de omliggende natuurgebieden (de Loosdrechtese Plassen moeten met gezuiverd water aangevuld worden omdat water uit de Loosdrechtese Plassen verdwijnt naar de Bethunepolder). In de NSV wordt hiervoor aandacht gemist.

In paragraaf 2.2 *Nieuwe ruimtelijke opgaven* stelt u in het kader van de stedelijke herstructurering en transformatie, dat er voldoende ruimte voor water en groen moet blijven. In aanvulling hierop zou, daar waar onvoldoende ruimte voor water is, extra ruimte voor water gecreëerd moeten worden. U geeft terecht aan dat de problemen met wateroverlast en droogte door de verwachte klimaatsveranderingen zullen toenemen. Daarnaast is het van belang in dit kader ook met bodemdaling en de toename van het verhard oppervlakte rekening te houden.

Voor de volledigheid willen wij melden dat, naast de groene corridor oostelijk van Soesterberg (paragraaf 4.2), nog een meer westelijke corridor (ten oosten van de Dolderseweg) wordt nagestreefd in het project Hart van de Heuvelrug.

Tevens kunnen wij u melden dat in de Nota Ruimte, waarin de Structuurschema Groene Ruimte een plek krijgt, de Robuuste ecologische verbindingzone voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie wellicht gewijzigd wordt. Het ministerie van LNV zet mogelijk in op enkel het tracé Biesbosch-Lek waardoor slechts een klein gebied ten noorden en zuiden van de Lek onderdeel van de robuuste verbindingzone gaat uitmaken.

In de NSV wordt de suggestie gewekt dat de ecologische verbindingzones geen onderdeel uitmaken van de EHS. Ook ontbreekt in onze ogen een duidelijke en eenduidige interpretatie van de (nieuwe en bestaande) EHS. Het verdient aanbeveling om de EHS te definiëren als: “De Ecologische Hoofdstructuur wordt omschreven als een netwerk van bestaande en of te ontwikkelen natuurgebieden, tussenliggende agrarische gebieden met natuurwaarden en verbindingen daartussen”.

In aanvulling op de door u in paragraaf 5.2 *Lagenbenadering* beschreven benadering zien wij graag verwoord dat als er ingrepen plaatsvinden die erg ten nadele van de eerste of tweede laag zijn, mitigerende en compenserende maatregelen wenselijk zijn.

In paragraaf 6.2 noemt u Lage Weide als een locatie waar op termijn mogelijk kantoren ontwikkeld zouden kunnen worden. De onderbouwing is ons onduidelijk. Gezien de functie die dit bedrijventerrein heeft en in de toekomst blijft vervullen als multimodale knoop, is dit in onze ogen een ongeschikte invulling.

In deze paragraaf geeft u, weliswaar impliciet, aan dat de vliegbasis Soesterberg op termijn beschikbaar kan komen voor de ontwikkeling van een woningbouw- en/of werklocatie. In het Ontwerp-streekplan is aangegeven dat gezien de ligging van de vliegbasis (onderdeel EHS) de kaders van het project Hart van Heuvelrug van toepassing zijn op het gebied. Het accent ligt op een groene ontwikkeling van het gebied waarbij ook rode ontwikkelingen, binnen randvoorwaarden, mogelijk zijn.

Naar aanleiding van de kaarten hebben wij de volgende opmerkingen:

Uit de themakaart woonwerkmilieu's kan afgeleid worden dat het bedrijventerrein Haarrijn (restcapaciteit vigerend Streekplan), liggend in het verlengde van bedrijventerrein De Wetering tussen de A2 en de nieuwe Haarrijnse Plas, een woonaanduiding heeft. Door deze functiewijziging vervalt 30 ha bedrijventerrein waarvoor geen compensatie wordt gegeven. Dit is een in onze ogen ongewenste wijziging. De ruimtereservering voor bedrijventerrein zou gehandhaafd moeten worden. Bovendien is in onze ogen de locatie gezien de ligging beter geschikt voor bedrijven.

Op de kaartbeelden zijn de bedrijfsterreinen in Zeist (Sigma-terrein en Oud Zandbergen) niet als bedrijfsmilieu aangegeven.

In de tekst geeft u aan dat er in de noordelijke punt van 't Klooster extra bedrijventerrein is opgenomen. De bedoelde locatie is uit de kaartbeelden niet goed af te leiden. Wij gaan er overigens vanuit dat het niet de meest noordelijke punt betreft waar ontwikkeling vanuit cultuurhistorisch oogpunt ongewenst is.

Uit de kaarten valt niet af te leiden dat er in de Ruigenhoeksepolder (Noorderpark) extra ruimte voor water wordt gecreëerd. Dat geldt ook voor de uiterwaarden die al worden gebruikt voor waterberging.

Het verdient aanbeveling om de EHS op de thema kaart Water en Groen op te nemen.

Tot slot:

Wij gaan ervan uit dat wij als BRU en provincie ook in de komende periode op een constructieve wijze zullen overleggen en waar nodig samen optrekken om zo verder een inhoudelijke nadere afstemming van het RSP en het Streekplan te bereiken. In het vervolgproces zullen uiteraard de gemeentelijke reactie op zowel uw NSV als ons Ontwerp-streekplan mee worden genomen.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,

Secretaris,